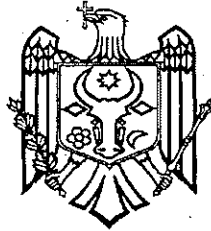

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 76-84-88; Fax: (022) 66-05-89

**АПЕЛЛЯЦИОННАЯ
ПАЛАТА КИШИНЭУ**

2043, мун. Кишинэу, ул. Теилор 4,
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Тел. (022) 76-84-88; Факс: (022) 66-05-89

№ 4-35/31-699 din 16.03.16.

La № _____ din _____

**Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Domnului Alexandru Tănase
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu, nr. 28, MD-2004**

În conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a), g) din Constituție, Hotărîrii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, Vă expediem sesizarea despre verificarea constituționalității sintagmei "dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei" din prevederile art. 251 alin. (3) CPP al RM, în sensul corespunderii cu prevederile art. art. 21 și 26 din Constituția Republicii Moldova.

Anexă:

- Actul de sesizare, pe 15 file;
- Copia cererea privind sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova în vederea verificării constituționalității sintagmei "dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei" din prevederile art. 251 alin. (3) CPP al RM, în sensul corespunderii cu prevederile art. art. 21 și 26 din Constituția Republicii Moldova, pe 3 file;
- Copia încheierii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 18 februarie 2016, pe 4 file;
- Copia deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2016, pe 6 file;

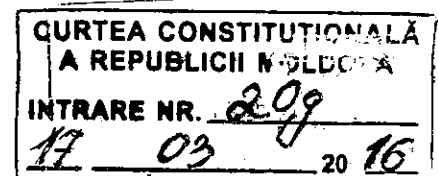
Cu înalte considerațiuni,

Judecătorii Curții de Apel Chișinău

Iurie Iordă

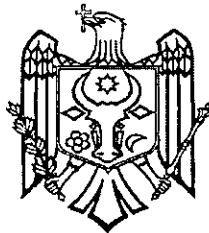
Ghenadi Lis

Silvia Vrabie

CURTEA DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 76-84-88; Fax: (022) 66-05-89

АПЕЛЛЯЦИОННАЯ ПАЛАТА КИШИНЭУ

2043, муn. Кишинэу, ул. Теилор 4,
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Тел. (022) 76-84-88; Факс: (022) 66-05-89

№

din

La №

din

SESIZARE

**Prezentată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. a), g) din
Constituție**

I. AUTORUL SESIZĂRII:

Curtea de Apel Chișinău, judecătorii Iurie Iordan, Ghenadie Lîsîi și Silvia Vrabii.

Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4, e-mail: cac@justice.md, tel. (022) 76-84-88, fax: (022) 66-05-89.

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare verificarea constituționalității sintagmei "dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei" din prevederile art. 251 alin. (3) CPP al RM, în sensul corespunderii cu prevederile art. art. 21 și 26 din Constituția Republicii Moldova.

III. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI EXAMINATĂ DE CĂTRE INSTANȚA DE RECURS

1. Pe rolul Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău se află cauza penală de învinuire a lui Mazur Artur Victor, Mazur Victor Petru învinuiți de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 46, 248 alin.(5) lit. d) CP al RM, contrabanda, adică trecerea peste frontiera Republicii Moldova a substanțelor psihotrope și narcotice, tăinuindu-le de controlul vamal, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, săvârșită de un grup criminal organizat în proporții deosebit de mari și de art. 217¹ alin. (4) lit. b) d) CP al RM, circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor în scop de înstrăinare, săvârșită de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală ori în favoarea acestora în proporții deosebit de mari și Carlîșev Andrei Ghenadie, Varzari Sorin Tudor, Mazur Mihail Mihail sunt învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 217¹ alin. (4) lit. b) d) CP al RM, circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a

analoagelor lor în scop de înstrăinare, săvârșită de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală ori în favoarea acestora în proporții deosebit de mari.

2. Subsecvent, la ședința preliminară din cadrul instanței de fond, la data de 17.02.2016, avocatul Radu Dumneanu a înaintat o cerere prin care a solicitat sesizarea Curții Constituționale în vederea contestării constituționalității prevederilor art. 251 alin.(2) CPP al RM, potrivit cărora ”dacă anularea, actului procedural este necesară pentru aflarea. adevărului și justa soluționarea a cauzei”, considerând că, contrar prevederilor art. art. 21, 26 al Constituției Republicii Moldova, precum și art. 6 din Convenția pentru Drepturile Omului și Libertăților Fundamentale.
3. Astfel, în motivarea demersului a invocat că la data de 05.01.2016, i-au fost aduse la cunoștință materialele cauzei penale nr.2015030952, în care sunt acuzați inclusiv Mazur Victor și Mazur Artur de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 217¹ alin.(4) lit. b) și d), 46, 248 alin.(5) lit. d) CP al RM.
4. La materialele cauzei penale, cu statut de probe au fost anexate procese-verbale ale acțiunilor de urmărire penală, precum și rapoarte de expertiză criminalistică, care au fost administrate de către reprezentanții organului de urmărire penală cu încălcarea flagrantă a procedurii penale.
5. În acest sens s-a menționat că procesul-verbal de percheziție a lui Mazur Victor din 28.09.2015, a fost întocmit după reținerea acestuia pe motivul că ar fi bănuit de comiterea unei infracțiuni deosebit de grave, în lipsa apărătorului, situație care potrivit art. art. 94 și 251 CPP al RM, trebuie să ducă, pe cale de consecință, la nulitatea actelor și excluderea acestora din materialele cauzei penale.
6. La fel și întocmirea procesului-verbal de reținere a numitului Mazur Victor a fost întocmit contrar prevederilor art. 167 CPP al RM, adică cu încălcarea termenului de 3 ore, situație care potrivit art.230 și art.251 CPP al RM, determină necesitatea constatării nulității actului indicat.
7. În aceeași ordine de idei, având în vedere faptul că de la momentul inițial inculpații Mazur Victor și Mazur Artur au invocat faptul că substanțele, despre care reprezentanții organului de urmărire penală au indicat în toate actele procesuale că ar reprezenta heroină în lipsa unui raport de expertiză, care să indice la tipicitatea substanței, li s-au plasat ilegal, fapt pentru care, odată cu aducerea la cunoștință a ordonanțelor de numire a expertizelor criminalistice, s-a solicitat expres în procesele-verbale a acțiunii indicate, examinarea pachetelor respective, ridicarea amprentelor papilare și a urmelor biologice și identificarea persoanelor cărora le aparțin aceste urme, contrar art. 19 alin.(3) și art. 158 alin.(3) CPP al RM, reprezentanții organului de urmărire penală nu au întreprins nici o acțiune în această privință, fapt care a determinat încălcarea iremediabilă a dreptului la apărare al învinuiților, respectiv face imposibilă dovedirea faptului că substanțele depistate și ridicate la data de 28.09.2015, de către reprezentanții organului de urmărire penală nu aparțin învinuiților, ci, în realitate au fost plasate de către reprezentanții organelor de drept.

8. Ținând cont de cele expuse, este evident că procesele-verbale de percheziție din 28.09.2015, efectuate în privința lui Mazur Victor și Mazur Artur, procesul-verbal de reținere a numitului Mazur Victor, rapoartele de expertiză și ordonanțele de recunoaștere în calitate de corpuri delictive a substanțelor despre care se indică că ar fi fost depistate la învinuții indicați sunt lovite de nulitate, fapt pentru care se impune excluderea acestora din dosar și din lista de probe.
9. La fel, de nulitate este lovită și ordonanța de punere sub învinuire a numitului Mazur Victor, înaintată la data de 02.10.2015, deoarece acțiunea respectivă s-a petrecut cu încălcarea flagrantă a prevederilor art.230 și art.282 CPP al RM.
10. Astfel, potrivit art.6 pct.44) CPP al RM, prin viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată se are în vedere inclusiv încălcarea drepturilor și libertăților garantate de Lege.
11. Art.66 alin.(2) CPP al RM, învinuitul are dreptul imediat să i se aducă la cunoștință actul de acuzare și să facă explicații asupra învinuirii înaintate.
12. În așa mod, învinuitului nu i s-a adus la cunoștință în conformitate cu procedura instituită actul de acuzare, iar modul în care a acționat procurorul a determinat existența circumstanțelor care impun constatarea nulității acțiunii și a actului de acuzare.
13. În acest sens, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție a făcut constatări, cu valoare de principiu, în decizia pronunțată la data de 26.11.2013, în cauza nr. Ira-903/13 (cauza penală de acuzare a numitului Ternovscki Alexandr), prin care a indicat că neexercitarea dreptului procurorului de a înainta acuzarea în termenul prevăzut de Lege, este o circumstanță care afectează procedura și încalcă dreptul persoanei la un proces echitabil.
14. În legătură cu încălcările admise, la data de 02.10.2015, pînă la înaintarea învinuirii, cât și după aceasta au fost înaintate cereri procurorului ierarhic superior Marcel Cimbir, prin care s-a solicitat constatarea încălcării drepturilor numitului Mazur Victor, prin care a fost reclamată menținerea persoanei indicate în calitate de bănuț pe un termen mai mare de 72 ore, care este prevăzut de art.63 CPP al RM, precum și încălcarea termenului de înaintare a învinuirii, care sunt prevăzute de art.282 alin.(1) și art.230 CPP al RM, fiind solicitată constatarea încălcărilor și nulitatea actelor procesuale indicate.
15. Totodată, faptul ilegalității acțiunii procurorului, de înaintare a învinuirii lui Mazur Victor cu încălcarea termenelor prevăzute de art.282 alin.(1) și art.230 CPP al RM, au fost invocate și menționate, în mod expres, inclusiv în procesul-verbal de audiere a învinuitului din 02.10.2015.
16. Nulitatea actelor indicate au fost solicitate inclusiv în fața judecătorului de instrucție, care însă a evitat să se expună prin prisma argumentelor invocate de apărare și a dat dovadă de lipsă de obiectivitate, plasându-se din start de partea părții acuzării în acest proces, deși încălcarea flagrantă a Legii procesual-penale este evidentă.
17. Consideră că instanțele sesizate au evitat să se expună asupra cererii indicate din cauza că legislația procesual-penală este afectată în acest sens de un vid, care, deși, pe de o parte, prin normele existente la art.251 CPP al RM, prevede

- dreptul părților de a solicita nulitatea actelor procedurale, pe de altă parte, nu reglementează soluția necesară a fi expusă de către instanță în legătură cu existența mai ales a temeiurilor de nulitate absolută a actelor procedurale.
18. Vidul legislativ existent, care nu permite instanțelor de judecată să se expună asupra cererilor părților în proces, referitoare la constatarea nulității actelor procesuale, mai ales în situația în care se invocă nulitatea absolută a acestora contravine prevederilor art.6 al Convenției pentru drepturile omului și libertăților fundamentale, potrivit căruia orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.
 19. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită, orice acuzat are, în special, dreptul să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales, în plan național, dreptul la un proces echitabil derivă din art.21 din Constituție, conform căruia orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.
 20. Din conținutul normei constituționale citate, se deduc trei principii prezumția nevinovăției, caracterul public al procedurilor penale și posibilitatea persoanei de a utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa. Ultimul principiu consacră ideea că partea apărării dispune de un șir de pârghii care pot fi utilizate pentru apărarea persoanei în procesul de probare a vinovăției de către partea acuzării, inclusiv dreptul de a nu i se limita arbitrar drepturile procedurale în fazele cheie ale procesului, cum sunt, pe lângă reținerea, aplicarea măsurilor privative de libertate și înaintarea acuzării, inclusiv finisarea urmăririi penale și aducerea la cunoștință a materialelor cauzei penale.
 21. La fel, dreptul de a utiliza toate pârghiile posibile pentru apărarea unei persoane în cursul procedurii este prevăzut inclusiv de art. 26 al Constituției Republicii Moldova, potrivit căruia dreptul la apărare este garantat, fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.
 22. Din cele enunțate rezultă că principiile statuate de art.21 și art.26 din Constituție, asigurarea tuturor garanțiilor necesare apărării persoanei acuzate de un delict în procesul judiciar, pe lângă alte drepturi procesuale, oferă persoanei și dreptul constituțional de a se apăra, care include și posibilitatea de a solicita anularea actelor emise cu încălcarea normelor imperative ale procesului penal cu privire la termenele de efectuare a acțiunilor de urmărire penală, participarea apărătorului la efectuarea acțiunilor de urmărire penală sau caracterul obiectiv și multi aspectual al cercetărilor.
 23. Este necesar să se menționeze că atât dreptul la un proces echitabil, cât și dreptul la apărare, ca și dreptul la viață, sunt drepturi absolute, care nu pot fi limitate prin norme de drept sau, mai ales prin atitudinea arbitrară a unui reprezentant al autorităților judiciare ale statului.
 24. În speța dată, deși Legea (art.94 și art.251 Cod de procedură penală) prevede expres că sunt lovite de nulitate absolută actele juridice întocmite/efectuate cu

încălcarea normelor imperative care asigură dreptul la apărare și a termenelor de efectuare a actelor procesuale, legislația procesual-penală nu reglementează în mod clar, care sunt soluțiile ce pot fi date de instanță în cazul examinării a unei cereri prin care se solicită constatarea nulității unui act procedural.

25. În așa mod, în planul aplicării normelor de drept, care reglementează institutul constatării nulității absolute a actelor juridice, în speță se atestă prezența unei incertitudini legislative, care, datorită lipsei de reglementare, permite încălcarea flagrantă a drepturilor persoanei și face imposibilă repararea acestor erori de către instanță, în pofida existenței cererilor respective din partea apărării.
26. Vidul legislativ menționat, permite un comportament arbitrar din partea autorităților, situație care este evidentă mai ales în speța dată, când fiind înaintată în mod repetat, cererea cu privire la constatarea nulității unui act procedural nu a fost examinată prin prisma argumentelor părții apărării, fapt care permite reprezentanților organului de urmărire penală să sfideze în mod flagrant Legea, drepturile persoanelor cercetate și să persiste în ilegalitate.
27. Din acest punct de vedere, lipsa de reacție din partea instanțelor, care potrivit art.7 (principiul legalității) și art.28 (principiul oficialității procesului) CPP al RM, au obligația să stabilească inclusiv acțiunile ilegale și să protejeze persoana de acțiunile ilegale ale reprezentanților organului de urmărire penală (art. 1 alin.(2) CPP al RM), încurajează reprezentanții organelor de forță să încalce continuu drepturile și libertățile persoanelor care sunt protejate de Constituție și de Convenția pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale.
28. Incertitudinea legislativă, datorită lipsei de reglementare, condiționează incertitudinea judiciară, ori instanțele nu se expun asupra încălcărilor invocate, prin prisma argumentelor invocate de părțile procesului, privându-le de senzația că au fost auzite și, implicit, cu motivele neluării în considerare a argumentelor invocate cu privire la încălcarea flagrantă a drepturilor persoanei în cursul procedurii precedente.
29. În așa mod, odată cu incertitudinea legislativă, care, la rândul ei o determină pe cea jurisdicțională, se aduce atingere gravă principiului preeminenței dreptului, care impune că orice imixtiune a autorităților în dreptul individului, pe care Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale le protejează, să fie supusă unui control riguros.
30. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a indicat în practica sa că o normă este clară, accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă (Silver s.a. vs. Regatul Unit, 25 martie 1983). Odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții (Pădurarii vs. România, 1 decembrie 2005).

31. La acest capitol, este evident că interesul urmărit, asigurarea drepturilor absolute cu privire la un proces echitabil și cu privire la apărare în cadrul procesului penal, potrivit art.21 și art.26 din Constituție, în cadrul căruia persoanei i se asigură toate garanțiile necesare apărării sale și posibilitatea de a utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa, nu poate fi atins din cauza lipsei de claritate și previzibilitate a normelor procesual-penale, care reglementează nulitatea absolută a actelor procesuale.
32. Astfel, apărarea a conchis că prevederile art.251 CPP al RM, care reglementează nulitatea absolută a actelor procedurale (inclusiv rechizitoriul fiind în sensul art.6 Cod de procedură penală un act procedural), nu sunt nici clare, nici accesibile și nici previzibile, deoarece, deși este indicat dreptul de a le invoca la orice fază a procesului, din cauza lipsei de reglementare (claritate) corespunzătoare de către legiuitor, părțile nu sunt în posibilitate de a prevedea soluția pe care o poate emite instanța potrivit Legii, iar instanțele de obicei lasă cererile indicate fără examinare, fapt care denotă că aceste drepturi, prevăzute de Lege, sunt inaccesibile.
33. Situația în cauză este posibilă, doar din cauza sintagmei "dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei, care se conține în art. 251 alin. (3) CPP al RM".
34. Această expunere a unei norme de drept, permite să se pună la baza unei hotărâri judecătorești a unor date acumulate și administrate potrivit principiului "fructele pomului otrăvit", respectiv se încearcă restabilirea ordinii de drept, prin încălcarea flagrantă a acesteia, situație inadmisibilă într-o societate democratică, care generează abuzuri din partea organelor de forță și limitează sistematic drepturile protejate de Lege ale părților în proces.
35. Sintagma enunțată este contrară prevederilor art.6 al Convenției europene pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale (dreptul la un proces echitabil), art.21 și art.26 din Constituția Republicii Moldova (prezumția nevinovăției și oferirea tuturor garanțiilor necesare pentru apărare) și art. 1 alin.(2) CPP al RM, care indică expres că procesul penal are ca scop (inclusiv) protejarea persoanei, de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea tor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite.
36. Ținând cont de cele expuse, este evident că, în speța dată se impune ridicarea excepției de neconstituționalitate, pentru verificarea corespunderii normelor constituționale a sintagmei dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei, care se conține la art.251 alin.(3) CPP al RM.
37. În continuare, prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 18 februarie 2016, a fost respinsă cererea avocatului Radu Dumneanu privind sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității sintagmei "dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei" din prevederile art. 251 alin. (3) CPP al RM.
38. Invocând ilegalitatea încheierii indicate supra, avocatul Radu Dumneanu în interesele inculpaților Mazur Victor și Mazur Artur a declarat recurs solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate și pronunțarea

unei noi hotărîri prin care a dispune verificarea constituționalității sintagmei ”dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei”, care se conține la art. 251 alin. (3) CPP al RM.

39. Subsecvent, prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2016, a fost admis recursul declarat de către avocatul Radu Dumneanu în interesele inculpaților Mazur Victor și Mazur Artur împotriva încheierii Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 18 februarie 2016, casată această încheiere și pronunțată o nouă hotărâre prin care s-a admis cererea avocatului Radu Dumneanu în interesele inculpaților Mazur Victor și Mazur Artur privind sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității sintagmei ”dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei” din prevederile art. 251 alin. (3) CPP al RM, în sensul corespunderii cu prevederile art. art. 21 și 26 din Constituția Republicii Moldova.

IV. EXPUNEREA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIGINUL ACESTOR AFIRMAȚII

1. În cadrul examinării cauzei penale, constată că în fața instanței de fond în ședința preliminară, care a avut ca obiect ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei ”dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei” care se conține la art.251 alin.(3) CPP al RM, s-a solicitat inclusiv, constatarea nulității și excluderea din cauza penală a proceselor-verbale de reținere și de percheziție din 28.09.2015 efectuate în privința numitului Mazur Victor, constatarea nulității ordonanței de punere sub învinuire a lui Mazur Victor, emise de procurorul Lilian Cociu, precum și a procesului-verbal de înaintare a învinuirii numitului Mazur Victor din 02.10.2015, constatarea nulității ordonanțelor de recunoaștere în calitate de corpuri delictive a substanțelor „ridicate”, potrivit afirmațiilor inculpaților, de fapt plasate de reprezentanții organelor de drept.
2. Respectiv, în speță se atestă că norma legală care reglementează constatarea nulității actelor procedurale, emise și administrate într-o cauză penală, o reprezintă art.251 CPP al RM.
3. Prin urmare se atestă o incertitudine din parte apărării în privința constituționalității sintagmei ”dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei” din prevederile art. 251 alin. (3) CPP al RM, în sensul corespunderii cu prevederile art. art. 21 și 26 din Constituția Republicii Moldova. Or, conform art. 21 al Constituției, orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale. Iar, potrivit art. 26 al Constituției fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la

încălcarea drepturilor și libertăților sale. În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu. Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

- **Prevederi relevante din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.**

În baza hotărârii menționate supra, Curtea Constituțională a hotărât:

1. În sensul art.135 alin.(1) lit. a) și g) coroborat cu art.20, 115, 116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.1 lit.a) din Constituție;

2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea hotărârii, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție.

Prevederi relevante din Codul jurisdicției Constituționale

Articolul 38. Subiecții cu drept de sesizare

(1) Curtea Constituțională exercită jurisdicția constituțională la sesizarea făcută de:

- a) Președintele Republicii Moldova;
- b) Guvern;
- c) ministrul justiției;
- d) Curtea Supremă de Justiție;
- f) Procurorul General;
- g) deputatul în Parlament;
- h) fracțiunea parlamentară;
- i) Avocatul Poporului;
- i¹) Avocatul Poporului pentru drepturile copilului;
- j) Adunarea Populară a Găgăuziei (Gagauz-Yeri) - în cazurile supunerii controlului constituționalității legilor, regulamentelor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, ce îngrădesc împuternicirile Găgăuziei.

(2) Subiecții prevăzuți la alin.(1) pot face sesizări în probleme ce țin de competența lor, cu excepția sesizării:

a) privind revizuirea Constituției, care poate fi făcută de subiecții indicați în Constituție art.141;

b) privind constatarea circumstanțelor ce justifică dizolvarea Parlamentului, care poate fi făcută de Președintele Republicii Moldova;

c) privind constatarea circumstanțelor ce justifică suspendarea din funcție a Președintelui Republicii Moldova sau interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova, care poate fi făcută în temeiul unei hotărâri a Parlamentului, semnate de Președintele Parlamentului;

d) ce are ca obiect constituționalitatea unui partid, care poate fi făcută de Președintele Republicii Moldova, de Președintele Parlamentului, de Guvern, de ministrul justiției sau de Procurorul General. Președintele Parlamentului poate face sesizări numai în temeiul unei hotărâri a Parlamentului, Procurorul General – în temeiul unei hotărâri a colegiului Procuraturii Generale, ministrul justiției – în temeiul unei hotărâri a colegiului Ministerului Justiției.

Articolul 39. Forma și conținutul sesizării

(1) Sesizarea se prezintă în scris în limba moldovenească.

(2) Sesizarea trebuie să fie motivată și să cuprindă:

- a) denumirea Curții Constituționale ca instanță sesizată;
- b) denumirea și adresa subiectului sesizării;
- c) obiectul sesizării;
- d) împrejurările pe care subiectul își întemeiază cerințele;
- e) cerințele sesizării;
- f) alte date referitoare la obiectul sesizării;
- g) nomenclatorul documentelor anexate;
- h) semnătura subiectului, codul și ștampila lui.

Prevederi relevante din Constituția Republicii Moldova:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 25

Libertatea individuală și siguranța persoanei

(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sînt inviolabile.

(2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sînt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

(3) Reținerea nu poate depăși 72 de ore.

(4) Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult pînă la 12 luni.

(5) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea - în cel mai scurt termen; motivele reținerii și învinuirea se aduc la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.

(6) Eliberarea celui reținut sau arestat este obligatorie dacă motivele reținerii sau arestării au dispărut.

Articolul 26

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 115

Instanțele judecătorești

Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.

Articolul 135

Atribuțiile

(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

b) interpretează Constituția;

c) se pronunță asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;

d) confirmă rezultatele referendumurilor republicane;

e) confirmă rezultatele alegerii Parlamentului și a Președintelui Republicii Moldova;

f) constată circumstanțele care justifică dizolvarea Parlamentului, demiterea Președintelui Republicii Moldova sau interimatul funcției de Președinte, precum și imposibilitatea Președintelui Republicii Moldova de a-și exercita atribuțiile mai mult de 60 de zile;

g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție;

h) hotărăște asupra chestiunilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid.

(2) Curtea Constituțională își desfășoară activitatea din inițiativa subiecților prevăzuți de Legea cu privire la Curtea Constituțională.

Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului:

Articolul 5.

Dreptul la libertate și la siguranță

1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

a) dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent;

b) dacă a făcut obiectul unei arestări sau al unei dețineri legale pentru nesupunerea la o hotărâre pronunțată, **conform legii**, de către un tribunal ori în vederea garantării executării unei obligații prevăzute de lege;

c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănuși că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșească o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

d) dacă este vorba de detenția legală a unui minor, hotărâtă pentru educația sa sub supraveghere sau despre detenția sa legală, în scopul aducerii sale în fața autorității competente;

e) dacă este vorba despre detenția legală a unei persoane susceptibile să transmită o boală contagioasă, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond;

f) dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală a unei persoane pentru a o împiedica să pătrundă în mod ilegal pe teritoriu sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.

2. Orice persoană arestată trebuie să fie informată, în termenul cel mai scurt și într-o limbă pe care o înțelege, asupra motivelor arestării sale și asupra oricărei acuzații aduse împotriva sa.

3. Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.

4. Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.

5. Orice persoană care este victimă unei arestări sau a unei dețineri în condiții contrare dispozițiilor acestui articol are dreptul la reparații.

Articolul 13. Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

5. Prevederi relevante ale Codului de procedură penală:

Articolul 7.

Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.

Articolul 251

Încălțările care atrag nulitatea actelor procedurale

(1) Încălțarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălțare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decît prin anularea aceluia act.

(2) Încălțarea prevederilor legale referitoare la competența după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia și la publicitatea ședinței de judecată, la participarea părților în cazurile obligatorii, la prezența interpretului, traducătorului, dacă sînt obligatorii potrivit legii, atrage nulitatea actului procedural.

(3) Nulitatea prevăzută în alin.(2) nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

(4) Încălțarea oricărui alte prevederi legale decît cele prevăzute în alin.(2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii – cînd partea este prezentă, sau la terminarea urmării penale – cînd partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată – cînd partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

V. EXPUNEREA DATELOR SUPPLEMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

1. Colegiul Penal nu a suspendat procesul penal, deoarece inculpații sunt arestați.
2. Totodată, în scopul organizării examinării cauzei penale într-un termen rezonabil, ținînd cont de complexitatea cauzei, instanța de fond a fixat mai multe ședințe de judecată cum ar fi pentru datele de 18.03.2016, ora 15:00, 29.03.2016, ora 13:30, 07.04.2016, ora 13:30.
3. Respectiv, Colegiul Penal s-a limitat doar la verificarea întrunirii următoarelor condiții cum ar fi, obiectul excepției intră în categoria actelor

cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție și anume dacă excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate, or prin Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, instanțele au fost împuternicite doar la acțiunile procesuale indicate mai sus, or această plenitudine legală va asigura echilibrul procesual între persoane cu interese contrare, fiind menită să garanteze egalitatea de arme a acestora, prin determinarea cadrului legal de exercitare a drepturilor lor legitime.

VI. EXPUNEREA CERINTELOR AUTORULUI SESIZĂRII

Colegiul Penal consideră că sunt întrunite condițiile, menționate în Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova:

- 1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.1 lit. a) din Constituție – instanța de judecată sesizează Curtea Constituțională pentru a se expune referitor la verificarea constituționalității sintagmei ”dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei” din prevederile art. 251 alin. (3) CPP al RM, în sensul corespunderii cu prevederile art. art. 21 și 26 din Constituția Republicii Moldova.
- 2) excepția este ridicată de către instanța de judecată, or avocatul în interesele inculpaților a invocat neconstituționalitatea sintagmei ”dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei” din prevederile art. 251 alin. (3) CPP al RM, în sensul corespunderii cu prevederile art. art. 21 și 26 din Constituția Republicii Moldova.
- 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, or obiect ridicarea excepției de neconstituționalitate constituie sintagma ”dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei” care se conține la art.251 alin.(3) CPP al RM, dat fiind că în ședința preliminară de către avocat s-a solicitat inclusiv, constatarea nulității și excluderea din cauza penală a proceselor-verbale de reținere și de percheziție din 28.09.2015, efectuate în privința numitului Mazur Victor, constatarea nulității ordonanței de punere sub învinuire a lui Mazur Victor, emise de procurorul Lilian Cociu, precum și a procesului-verbal de înaintare a învinuirii numitului Mazur Victor din 02.10.2015, constatarea nulității ordonanțelor de recunoaștere în calitate de corpuri delictive a substanțelor „ridicate”, potrivit afirmațiilor inculpaților, de fapt plasate de reprezentanții organelor de drept, deoarece sub imperiul normelor contestate s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, normele ce se conțin în art.251 CPP al RM, sunt

aplicabile raporturilor juridice și determinante la soluționarea cauzei penale.

- 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate – din analiza jurisprudenței Curții Constituționale, judecătorii nu au depistat vre-o hotărâre anterioară a Curții în privința problemei expuse mai sus.

În consecință, judecătorii solicită Curții Constituționale, să verifice constituționalitatea sintagmei ”dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei” din prevederile art. 251 alin. (3) CPP al RM, în sensul corespunderii cu prevederile art. art. 21 și 26 din Constituția Republicii Moldova.

VII. ACTELE ANEXATE

- Copia cererea privind sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova în vederea verificării constituționalității sintagmei ”dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei” din prevederile art. 251 alin. (3) CPP al RM, în sensul corespunderii cu prevederile art. art. 21 și 26 din Constituția Republicii Moldova, pe 3 file;

- Copia încheierii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 18 februarie 2016, pe 4 file;

- Copia deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2016, pe 6 file;

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURILE

Declarăm pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Cu respect,

Judecătorii Curții de Apel Chișinău

Iurie Iordan

Ghenadie

Silvia Vrăb

[Handwritten signatures of the judges]